

EXAMENSARBETE
Hösten 2009
Lärarytbildningen

**Pedagogers syn på bildämnetts
betydelse för språkutveckling**

Författare
Lina Åberg

Handledare
Camilla Ohlsson

Pedagogers syn på bildämnets betydelse för språkutveckling

- Teacher's view at art education for language development.

Abstract

Undersökningens syfte är att ta reda på vad pedagoger anser vara kvalitativ undervisning och hur pedagoger ser på bildämnets betydelse för barns språkutveckling och inläring och hur detta speglar sig i skolan. Undersökningen fokuserar på åldrarna 9-12 år. De genomförda intervjuerna gjordes på sex pedagoger på två grundskolor i Skåne. De besvarade frågor utifrån sin syn på bildämnets betydelse för språkutveckling, vad kvalitativ undervisning var för dem och hur de använde bilden i ämnesövergripande arbetsmetoder. Resultatet av intervjuerna visade att pedagogerna ansåg att bilden var betydelsefull för barns språkutveckling för att få ett sammanhang och kvalitet i undervisningen. Pedagogerna anser att kvalitativ undervisning är när de ger eleverna en helhet att arbeta tematiskt och ämnesintegrerat, pedagogerna använder olika metoder, för att individanpassa. Slutsatsen av arbetet är att det finns både för- och nackdelar med att integrera bilden och skapandet i undervisningen. Det beror helt på vilka elever som man undervisar, alla metoder är inte för alla elever, en individanpassad och varierad undervisning främjar språkutveckling.

Ämnesord: Ämnesövergripande, skapande, bild, språkutveckling, inläring.

Innehållsförteckning

1. Inledning och bakgrund	7
1.1 Problem	8
1.2 Syfte	8
1.3 Problemformulering	8
1.4 Disposition.....	8
2. Forskningsbakgrund	9
2.1 Begreppsdefinition	9
2.2 Inläring, språkutveckling.....	9
2.3 En helhet i verksamheten	10
2.4 Skapande i verksamheten	11
2.5 Språkutveckling som redskap.....	12
3. Metodbeskrivning	14
3.1 Urval och datainsamling.....	14
3.2 Metodval.....	14
3.3 Etiska övervägande	14
3.4 Genomförande.....	15
4. Resultat och analys	16
4.1 Kvalitativ undervisning.....	16
4.1.1 Undervisning lärarnas egna tankar	16
4.1.3 Planering.....	17
4.1.4 Analys.....	17
4.2 Bilden som språkutvecklande redskap	18
4.2.1 Språkutvecklande	18
4.2.2 Reflekterande analys	18
4.3 Verksamheten.....	19
4.3.1 Bildämnet i verksamheten.....	19
4.3.3 Ämnesintegration som språkutvecklare för alla.....	20
4.3.4 Reflekterande analys	20
5. Diskussion	21
5.1 Inläring och språkutveckling.....	21
5.2 En helhet i verksamheten	22

5.3 Språkutveckling.....	24
5.4 Metoddiskussion.....	24
5.5 Slutsats	25
6. Sammanfattning.....	26
7. Litteraturförteckning.....	27
Bilaga1	

Förord

Vi var två studenter som började resan med detta arbete, vi sammanställde till viss del forskningsbakgrund och påbörjade empirin tillsammans. Stort tack till Tina Andersson som var med och gjorde detta, tyvärr kände hon att allt gick lite för fort och valde att hoppa av arbetet. I och med detta blev det att jag fick färdigställa arbetet själv, givetvis med Tinas samtycke att jag fick använda mig av det hon också hade bidragit med. Även ett stort tack till pedagogerna som ställde upp på intervjuer, utan er hade arbetet inte varit möjligt. Tack till Camilla som varit min handledare och även tack till examensgruppen.

1. Inledning och bakgrund

Valet av ämne till examensarbetet gjordes genom att jag har gått en inriktning med en tematisk grund, språk och skapande där jag haft inslag av ämnet bild och detta har gjort att jag ställer mig frågan hur och om man integrera den praktik med teori i verksamheter ute i skolorna. Enligt läroplanen Lpo94 (Utbildningsdepartementet) är skapande och lek delar av det aktiva lärandet och i skolan ska skapande i bild, text och form, drama och dans vara inslag i skolans verksamhet. Flertalet forskare bland annat Lindö (2002) och Berg och Cramér (2003) menar att skapandet, rörelsen och konsten är en nödvändig del av inläring. Mot bakgrunden att skapande och bild främjar inläring ställer jag mig frågan hur pedagoger ute på fältet ser på bildämnets betydelse för barns språkutveckling.

1.1 Problem

Anledningen till valet av undersökningsområde beror på att enligt förslaget om den nya lärarutbildningen *En hållbar lärarutbildning* (SOU 2008:109) som ska träda i kraft år 2011 förespråkas att lärare i praktiska och estetiska ämne utbildas för hela skolan. Enligt förslaget kommer inte grundskollärare ta del av de estetiska ämnena, jag med stöd i Svensson (1998) menar att olika metoder, redskap och skapande kan främjar inläring och ett lustfyllt lärande vilket även Lpo94 (Utbildningsdepartementet) poängterar att skolan skall bidra med. De estetiska ämnena ska bara ingå i förskollärarytbildningen och inte finnas med i utbildningen av grundskollärare. Min tolkning av detta är att syftet med den nya lärarutbildningen är att gör lärare till experter inom sitt ämnesområde. Den gamla lärarutbildningen *lära och leda* (SOU 1999:63) poängterade att den estetiska kunskapen är väsentligt oavsett vilket ämne läraren ska undervisa inom. Kommittén för den gamla lärarutbildningen (SOU 1999:63) poängterar att ämneskunskapen kan göras ämnesintegrerad, tvärvetenskaplig eller ha en tema inriktad för att ge blivande lärare *ett vidgat ämnesbegrepp*. Jag vill undersöka vilket värde pedagogerna anser att bilden och arbetsmetoderna har för eleverna och hur det kan främja språkutveckling. Examensarbetets fokus är att undersöka vad pedagoger anser vara kvalitativ undervisning och hur de ser på bildämnets betydelse för språkutveckling och ur detta ges stöd i verksamheten.

1.2 Syfte

Syftet med arbetet är att undersöka vad pedagoger anser vara kvalitativ undervisning och hur de ser på bildämnets betydelse för språkutveckling. Hur går de tillväga i sin undervisning för att integrera bildämnet, detta kommer att undersökas genom att intervjua sex pedagoger i skolan. Arbetet är viktigt på grund av att de estetiska processerna håller på att försvinna från lärarutbildningen, jag vill trycka på bildens värde för inläring och utveckling.

1.3 Problemformulering

Arbetet kommer att behandla problemformuleringen med fokus på:

- Hur pedagoger ser på bildens betydelse för barns språkutveckling och inläring och hur speglar sig det i skolan?
- Vad anser pedagogerna är kvalitativ undervisning?

1.4 Disposition

I forskningsbakgrunden kommer det att redogöra för vad aktuell forskning har kommit fram till, i undersökningen innehåller kvalitativa intervjuer som är genomförda på två skolor i mellan Skåne och norra Skåne, intervjuerna kommer att behandlas och redogöras för i resultat och analys. Vidare kommer forskningsbakgrunden, empiridel och resultatanalysen att diskuteras i diskussions delen. Arbetet kommer att avslutas med en kort slutsats under diskussion kapitlet.

2. Forskningsbakgrund

Forskningsbakgrunden kommer att inledas med en begreppsdefinition av de begrepp som kommer att tas upp i arbetet och den följs sedan av min forskningsbakgrund.

2.1 Begreppsdefinition

Ämnesövergripande: Innebär att man arbetar över ämnesgränserna, man använder sig av fler ämne under en lektion eller tema.

Kinestetiska inlärare: Personer som lär med kroppen.

Estetiska ämnen: Bild, drama, dans och musik.

Storyline: Ett arbetssätt där man arbetar ämnesövergripande

2.2 Inläring och språkutveckling

Enligt Lindö (2002) ingår bild, lek, drama, sång och musik som naturliga uttrycksmedel i barns språkliga kunskapsformer. Det finns flera pedagogiska inriktningar som förespråkar ämnesintegrering som förenar förnuft med känsla och vetenskap med fantasi. Vidare menar Lindö att skapandet är en nödvändig del av inläringen, bildspråket hjälper barnen att strukturera omvärlden. Bildspråket gynnar det verbala språket, det är ett redskap som hjälper till vid begrepps- och språkutveckling och i att träna minnesfunktionen. Det som inte har funnits i sinnen finns inte heller i intellektet enligt Lindö (2002). Hjärnforskningen (Berg och Cramér, 2003) instämmer och påpekar även att vårt minne sitter i hela kroppen. Av de elever som går till specialpedagog är de flesta kinestetiska inlärare. Elever får sällan utlopp för sin energi och har svårt att fungera i den vanliga skolmiljön som den ser ut på de flesta ställen idag. Vi behöver använda sinnen tillsammans för att främja inläring och ta in ny kunskap. Enligt O'Toole (2006) följer inte skolan vedertagen forskning kring inläring. Han styrker sitt påstående genom att tydliggöra motsatserna som kan uppstå i ett klassrum. Barns naturliga intresse för lek, och lek som inlärningsmetod, ses sällan i klassrummet. Vanligare förekommande är att pedagogen uttrycker missnöje om elever leker och läraren talar samtidigt om för eleverna att det får de ägna sig åt på rasterna. Emotionellt sett blir eleverna understimulerade då skolan ofta fokuserar på hjärnan och utelämnar känslorna. "Sitt stilla och var tyst" är också vanligt förekommande uttryck som används flitigt av skolans personal, alltså närs inte elevernas rörelsebehov mer än på bestämda tider, då alla elever förväntas röra sig oavsett behov. Elevernas åsikter är heller inte lika mycket värda som lärarens, ofta förespråkar pedagogen tystnad för att få arbetsro eller för att själv säga något. Elevernas

kreativitet hämmas på alla sätt, vilket så småningom leder till passivitet (O`Toole, 2006). Vygotskij (Bråten, 2007) hävdar att konst och skapande frigör oanade mängder energi som hittills varit hämmade och tillbakahållna. Detta på grund av att konsten och skapande i undervisningen kan hjälpa eleverna att bearbeta sina känslor. Eleverna får lära sig att kommunicera med varandra om de känslor och upptäckter de gjort genom konsten och de får även lära sig om tankfullhet, att utveckla sin egen fantasi.

2.3 En helhet i verksamheten

Berg och Cramér (2003) anser att yttre faktorer som försvårar inläring kan vara omedvetenhet hos pedagogerna om inlärningsstilar och olika intelligenser, för lite konst, musik och motion. Ämnen som utsöndras vid stress bryter ner nervceller medan rörelse skapar nya nervbanor och främjar därför inläring. De som rör sig mer har bättre studieförmåga, koncentrationsförmåga och får bättre resultat i skolan. Det menar även Berggraf Sæbø (2009) som hävdar att ämnesintegrering ger helhet kring lärande och därför är högst relevant. Berg och Cramérs (2003) studier visar att många pedagogiska inriktningar, använder rörelse som ett aktivt inslag i inlärningsprocessen vilket leder till förbättringar inom läsning, skrivning och matematik. Motoriken är en avgörande del av inläringen, bild är en form av motorik träning och de andra estetiska ämnena såsom dans, drama och musik är också högst stimulerande för kroppen. Svensson (1998) anser att det krävs olika metoder för olika barn, som lärare måste man individanpassa metoderna. Metoderna som läraren använder kan ge positiv stimulans i form av motivation, entusiasm och välbefinnande, men metoder kan också få negativa följder om en lärare tror att man kan använda en metod för alla.

”Barnen kommer inte att lära sig att läsa genom att kasta boll, klättra upp i träd eller öva olika övningar med rockring. De kommer inte heller att lära sig klättra i träd genom att läsa.” (Svensson, 1998. s. 166)

O`Toole (2006) påvisar fördelen med kunskap som tas in med olika sinnen, både kognitivt, emotionellt och psykiskt. Lärande är att upptäcka, diskutera utmanande uppgifter och få lov att göra misstag eftersom det utvecklar tänkandet och individen. Leken har stor betydelse, där experimenteras, konstrueras och socialiseras i ett naturligt sammanhang, detsamma gäller för de estetiska ämnena som bild, drama, dans och musik. Svensson (1998) hänvisar till Annerstedt som menar att undersökningar gjord att visa att motorik och inläring har ett samband är ofta gjord av praktiker som inte har någon vetenskaplig skolning. Annerstedt (a.a)

menar vidare att av dessa anledningar kan vi inte dra några säkra slutsatser. Däremot kan det finnas ett indirekt samband mellan rörelse och psykisk positivt inflytande på både barn och vuxna som öka motivationen. Vidare menar Svensson (a.a) att barnet eller den vuxna får mer uppmärksamhet och positiva förväntningar från omgivningen vid rörelseträning och detta kan generera ökad motivation att lära.

2.4 Skapande i verksamheten

Berggraf Sæbø (2009) menar att eleverna, genom att frambringa nya estetiska uttryck, utvecklar förmåga att se nya lösningar på praktiska problem, samt utveckla omdöme och samspel. Detta kan knytas till Berg och Cramérs (2003) teori att nya vägar och kunskaper skapar nya nervbanor som leder till en mer utvecklad hjärna. Enligt Berggraf Sæbø (2009) utvecklar människan sin kreativa förmåga genom att knyta an till tre traditioner, skapande arbete, sökning och upplevelse. Den första traditionen, det skapande arbetet, är kopplat till praktisk inläring genom erfarenhet, som även Dewey (2005) förespråkar. Berggraf Sæbø (2009) anser om pedagogerna utgår ifrån eleverna när de bestämmer lärostoffet ses det som att måna om inläringens kvalitet. O'Toole (2006) menar att vi bygger kunskap utifrån vad vi redan kan, genom samarbete och när vi kopierar och socialiserar. Allt och alla i vår omgivning, från lekkamrater till föräldrar och tv-program bidrar till vår kunskap och ger oss en uppfattning som gör världen greppbar. Den andra traditionen enligt Berggraf Sæbø (2009) kopplas till teoretisk utveckling som testas genom logik, fakta och forskning och den tredje traditionen är konsten och den kulturella traditionen som nås i möte med konstnärliga uttryck och vid att använda egna skapande krafter. Vygotskij (Bråten, 2007) menar att eleverna ska ges möjlighet att uppleva sin egen kreativitet. Ett bra sätt är genom estetiska ämnen eftersom förmedlingen av dessa ger ett utrymme för att bearbeta känslor och tankar. Eleverna lär sig, via konsten, att kommunicera på ett mer direkt och påtagligt sätt. Konsten blir ett språk som knyter ihop det spontana med det konkreta, den förmedlar något hämtat direkt ur livet. Enligt Berggraf Sæbø (2009) behöver de tre traditionerna förenas i undervisningen för att utveckling ska ske. Kreativitet och skapande är två grundstenar som Barnes (1994) menar ska ingå i barns utbildning för genom kreativitet och bildskapande så hanterar vi världen och upplevelserna där i. Trots detta anser Barnes (a.a) att bilden inte ska integreras med andra ämnen för det kan innebära att bildskapandet blir urvattnat, bilden motiverar inte mer än andra lustfyllda aktiviteter. Barnes (a.a) menar att problemet är när bilden tas in i temaarbete för faktakunskap och analys tar mer plats än bilden, eleverna glömmer att vara kreativa.

Barnes uttrycker det ”Vem vill, ärligt talat, ha en ny och kreativ form på ett vikingaskepp eller en ny kreativ stavning?” (Barnes 1994, s.24)

Berggraf Sæbø, (2009) har gjort studier som påvisar skillnaden i inlärningsförmåga på elever som får konst och kulturstudier och de som inte tar del av sådan undervisning. Resultatet visar att skillnaden blir påtaglig, kreativiteten ökade, eleverna fick högre ambition och de förbättrade sin förmåga att uttrycka och beskriva tankar och idéer. Det ledde även till bättre självkänsla och bättre resultat i skolan speciellt inom matematik och språk. Även Vygotskij (Bråten, 2007) hävdar att konst i skolan ger möjlighet till att nya erfarenheter tillägnas, genom att eleverna möter nya tankegångar och känslor. Berggraf Sæbø, (2009) menar även att varierad och ämnesintegrerad undervisning ger eleverna större förståelse och större möjlighet att nå målen i aktuellt ämne enligt lärare och rektorer i studien. En årlig undersökning (Berggraf Sæbø, 2009) bland elever visade att ensidig undervisning genererar bristande intresse och därmed sämre kunskaper i de teoretiska ämnena Enligt Carlgren & Marton (2004) ger variation stabilitet, ett nytt skolsystem måste vara flexibelt och anpassningsbart för att passa in i vårt föränderliga samhälle. Systemet behöver alltså anpassa sig efter individens behov istället för att individen ska anpassa sig efter ett på förhand standardiserat system. Lpo94 (Utbildningsdepartementet) förespråkar att skolan ska verka för att eleverna utvecklar de kunskaper som är relevanta för att fungera i samhället. Malmström (2006) menar att det i dagens och morgondagens samhälle finns ett större behov av att kunna tolka och visualisera, inte minst för att vi nu lever i ett mångkulturellt samhälle där visuella tolkningar kan spela en avgörande roll för socialisation och identitetsarbete.

2.5 Språkutveckling som redskap

Svensson (1998) redogör för olika hypoteser om språkutveckling och en av dessa hypoteser är grundade på Piagets tankar om att språklig och kognitiv utveckling är beroende av andra utvecklingsområden som exempelvis motorisk förmåga, att det finns en ömsesidighet mellan olika utvecklingsområde. För att få en god språkutveckling bör barnet få en mångsidig undervisning. Svensson (1993) hänvisar till Bronfenbrenner som menar att samspelet mellan individen och miljön, grundsynen för detta perspektiv är att barnet är aktiv och påverkbar. Det finns olika nivåer som påverkar barnet i olika grader direkt eller indirekt. ”Mikronivån” är den nivå som är närmast barnet, hemmet, skolan eller fritids. Beträffande språkutveckling bör läraren kolla vad i närmiljön som görs för att stimulera barnet. Vad kan läraren göra för att stimulera barnet, Vygotskij (Bråten 2007) menar att det är nödvändigt att utgå ifrån elevers

närmaste utvecklings zon. Den övre gränsen av zonen innebär att barnet utvecklas bättre i samarbete med någon mer kunnig. Lärande innebär att det en elev kan klara tillsammans med en vuxen eller en kunnig kamrat idag kan den göra själv i morgon. Enligt Svensson (1998) kan lärare individanpassa undervisningen för god utveckling. Lindö (2002) menar att språkutveckling för barn bottnar i handling och i ”varm och ömsesidig social samvaro”. Vidare menar Lindö (a.a) att barn upplever världen med alla sina sinnen. Genom bildskapande ökar barnens begrepps – och språkutveckling och de organiserar sin värld.

”Ögat ser handen gör och kopplar allt till hjärnans halvors helhet – både den vänstra mer verbalt analytiska och den högra mer bild rikt intuitiva” (Lindö 2002, s.93)

Arnvist (1993) sammanfattar olika lärande teorier för barns språkutveckling till tre olika. Den första teorin förespråkar yttre påverkan, den andra teorin bygger på en medfödd förmåga och den tredje teorin betonar en växelverkan mellan stimulerande miljö, alltså yttre påverkan och medfödd förmåga. De forskare som står för den tredje teorin är Jean Piaget och Lev Vygotskij. Forskarnas teorier skiljer sig åt, men gemensamma nämnare är att språket och tankens utveckling hör ihop. Genom kommunikation och samspel med andra utvecklas språket. Eubanks (1997) anser att det visuella språket konst, bild hör ihop med det verbala språket, ser eleverna en bild börjar de att tala om bilden. Hon anser även att teckna och andra visuella hjälpmedel kan gynna språkutvecklingen. Genom att eleverna kritiskt får granska konst kan det hjälpa eleverna att lära sig läsa på grund av de tolkar koden av konstverket och det blir en förberedelse för att avkoda det skrivna språket. Lärare och konstlärare har upplevt att partnerskap mellan bild och språk är gynnsamma för båda lärarna. Johnson (2007) menar att estetisk undervisning framhäver värdet med att arbeta integrerat med konst, inkluderat musik, visuell konst och historieberättande genererar en bredare kunskap som är kritisk när det kommer till själv motivation och engagerat lärande. Hon uttrycker även att för att uppnå bästa resultat hos eleven behöver undervisningen individualiseras.

3. Metodbeskrivning

Vid första intervjutillfället genomfördes två intervjuer på en skola i mellersta Skåne. Vid det andra intervjutillfället genomfördes fyra intervjuer på en skola i norra Skåne. Pedagogerna som valts att intervjua är pedagoger som medvetet arbetar med bild och som har ett ämnesintegrerat perspektiv som utgångspunkt för sin undervisning. Intervjuerna är genomförda med pedagoger som är verksamma i åldrarna 9-15 år.

3.1 Urval och datainsamling

Skolorna valdes för de medvetet utformar sin verksamhet utifrån skapande, bild och ett ämnesövergripande tänkande. Kontakt med pedagogerna togs genom mail. Pedagogerna talade med sina kollegor om de var intresserade att ställa upp på att intervjuas. Urvalet av vilka pedagoger det blev har jag inte haft någon påverkan, pedagogerna undervisar i årskurserna 3 – 9. Intervjuerna spelades in på diktafon som sedan avlyssnades och intervjuerna skrevs ner från talspråk till skriftspråk, som enligt Bjurwill (2001) ska göras med försiktighet för att inte ändra innebörd av vad de intervjuade sagt.

3.2 Metodval

Enligt Trost (2005) ska en intervjuare för att materialet ska bli lättare att hantera begränsa sig till ett litet antal intervjuer. Vid behov kan det genomföras fler intervjuer. Patel och Davidson (2003) menar att genom samtal bygger forskaren och intervjupersonen upp resonemang kring intervjufrågorna. En låg grad av standardisering genererar en kvalitativ intervju och intervjupersonen ges möjligheten att svara med egna ord.

3.3 Etiska övervägande

I enlighet med de etiska övervägandena är intervju personerna informerade om att de ställer upp helt frivilligt och att de ställer upp konfidentiellt. Personerna har kännedom om att en diktafon kommer att användas för att kunna få ett så tillförlitligt arbete som möjligt. Enligt vetenskapsrådet (2009) ska informationen som samlas in och personernas välbefinnande ligga på forskaren att ansvara för. Allmänna handlingar som skriven text, bild samt upptagning som kan läsas eller avlyssnas eller andra tekniska hjälpmedel, ska följa reglerna om ”allmänna handlingars offentlighet”, de skyddas men finnas att lämna ut om det blir aktuellt.

3.4 Genomförande

Mina frågor till pedagogerna, ställdes med följdfrågor. Samtalet skulle bli mer avslappnat med låg grad av standardisering enligt Patel och Davidson (2003). Jag har intervjuat sex pedagoger som undervisar i åldrarna 9-15 år. Intervjuerna har genomförts i mellersta Skåne och norra Skåne, intervjuerna har genomförts på platser pedagogerna känner sig trygga, pedagogerna fick själva välja var. Intervjun med de två första pedagogerna genomfördes som ett samtal på grund av att pedagogerna kände sig bekväma på det viset sedan bearbetades deras samtal. En vecka senare genomfördes de andra fyra intervjuerna enskilt, men under samma dag på grund av att det var pedagoger från samma skola. Tiden för intervjuerna beräknades till ca 20 minuter. Intervjufrågorna finns i Bilaga 1.

4. Resultat och analys

Stycket kommer att inledas med en kort presentation av pedagogerna som deltagit i intervjuerna. Resultat av materialet kommer att delas in i olika underrubriker som är relevant för syftet med arbetet för att göra det lättare att få en översikt och för att tydliggöra resultatet. Reflekterande analyser följer varje stycke.

Presentation av pedagogerna:

Lärare A: Mellanstadielärare, har jobbat i 35 år.

Lärare B: Mellanstadielärare och SO- ämnen, har arbetat i 22 år.

Lärare C: Högstadielärare och gymnasielärare i svenska och engelska, arbetat i 5 år.

Lärare D: Lärare 1-7 i Matematik och NO, har arbetat i 7 år.

Lärare E: Är fritidspedagog i grunden men har utbildat sig till grundskollärare

Lärare F: Grundskollärare engelska

4.1 Kvalitativ undervisning

Under denna kategori kommer svaren på frågorna: *Vad är kvalitativ undervisning för er? Hur arbetar du/ni för att uppnå det?* Svaren kommer att analyseras utifrån vad pedagogerna anser vara kvalitativ undervisning och hur de planerar och hur de agerar för att uppnå kvalitativ undervisning.

4.1.1 Undervisning lärarnas egna tankar

Lärare A anser kvalitativ undervisning är när höga krav ställs på både pedagogen och eleverna, lägger ribban högt och alla gör sitt allra bästa och som pedagog är intresseväckande och mångsidig. Lärare B menar att kvalitativ undervisning är när eleverna förstår och de känner att de har nytta av kunskapen. Lärare C menar att eleverna ska äga sin kunskap, de genom att ha upplevt kunskapen med alla sinnen, auditivt, visuellt, kinetiskt och taktilt. Ju fler sinnen som kopplas in desto större möjlighet att eleverna kommer ihåg det de ska komma ihåg. Samtidigt menar Lärare C att det är ett sätt att göra lärandet lustfyllt. Lärare D menar att kvalitativ undervisning är när man kan förmedla en helhet till eleverna och att de kan se att de kan använda sin kunskap utanför skolan, för att uppnå det jobbar lärare D ämnesintegrerat. Av intervjun framkom att lärare E o F ansåg att kvalitativ undervisning var när de kopplades till målen, och som pedagog är det viktigt att ha förståelse för olika metoder att nå målen. Lärare E o F menar att det är viktigt att synliggöra målen för eleverna, detta på grund av att lärarna

känner att eleverna blir mer medvetna vad som förväntas av dem vilket gör eleverna mer motiverade. Lärare F menar att som lärare kan man inte förvänta sig att alla ska följa mallen, genom att känna sina elever kan man hjälpa dem med den metod som passar dem.

4.1.2 Planering

För att uppnå kvalitativ undervisning jobbar lärare A alltid tematiskt och ämnesintegrerat. För lärare B o C handlar det om att använda sig av olika metoder, att individualisera undervisningen för eleverna. Lärare C uttrycker att eleverna lär olika fort och genom olika metoder därför är lärare C: s elever vana vid att jobbar med olika saker, läraren C menar att det är ett omfattande arbete att individanpassa undervisningen men det ger kvalité. Lärarna A, B, C o D jobbar i ett arbetslag. När de planerar kollar de upp läroplanens strävans mål och vad som ska ingå i de olika ämnena, de kollar även i läroböcker och ser vad de tar upp och utifrån det planerar arbetslaget ihop olika teman. Lärare A menar att bilden ingår alltid som en kunskapsförstärkare, de jobbar med pedagogiska bilder, vilket innebär att eleverna ska visuellt måla sin kunskap. Målen ska synliggöras för eleverna, de ska veta vad som krävs av dem menar lärare A. För att ett arbetslag ska fungera måste man vara överens om hur man ska jobba, lärarna A, B, C o D planerar tillsammans sen detaljplanera lärarna för sitt ämne. Lärare B menar att de måste hitta de naturliga beröringsämnena för respektive ämne, det kan integreras precis som ute i världen. Lärare C menar att undervisa i verktygsämnena som språk gör att man kan anpassa sig otroligt mycket och plocka in stoff från andra ämnen, man måste helt enkelt tänka utanför lådan. Lärare A, B o C uttrycker flera gånger att det ger helhet med ämnesintegration. ”rektorerna får inte bromsa för att inte alla är redo att bli lyckliga samtidigt det vore katastrof.”

4.1.3 Reflekterande analys

Pedagogerna anser att kvalitativ undervisning är när de ger eleverna en helhet att arbeta tematiskt och ämnesintegrerat, att kunna förmedla kunskapen så eleverna kan göra den till sin egen och att ställa höga krav på både pedagogerna och eleverna. Undervisningen kopplas till målen och pedagogerna använder olika metoder och använder sig av alla sinnen, auditivt, visuellt, kinetiskt och taktilt, för att individanpassa undervisningen för att ge kvalité. Bilden ingår i undervisningen som kunskapsförstärkare. Pedagogerna berättar vad de anser kvalitativ undervisning är och att de använder olika metoder för att uppnå det, men tyvärr inte hur de gör i praktiken. Pedagogerna verkar ha svårt att motivera varför de planerar som de gör. Detta är kanske svårt för att de använder olika metoder, det blir mer en planering över vad som ska

göras och läras inte hur det ska göras. Det är kanske upp till eleverna att välja metod och därför blir det svårt för pedagogerna att berätta hur de går tillväga.

4.2 Bilden som språkutvecklande redskap

I denna kategori kommer frågeställningarna: *Främjar bildämnet i undervisning elevens lärande och språkutveckling? Motivera! Vad upplever du/ni är fördelar och nackdelar med bildämnet som språkutvecklande redskap?* Frågeställningarna kommer att analyseras utifrån vad det är i bilden som gör att det främjar barns språkutveckling och vad som är positivt och negativt med bilden i undervisningen.

4.2.1 Språkutvecklande

Lärare A o B menar att bildämnet främjar språkutveckling och lärande genom att aktivera så många sinnen som möjligt. Lärare C instämmer och menar att se, höra, göra är det bästa och helhetsperspektivet som bildklasserna har, eleverna ser sambandet mellan bilden och fakta. Lärare B poängterar att det eleverna lärde sig i trean eller fyran kommer de fortfarande ihåg för de har lärt med hela kroppen och kunskapen har blivit deras. Den enda nackdelen som lärare A ser är att eleverna kan känna att det är lite mycket ibland och att det ställs höga krav. Lärare B anser att nackdelen är att det tar tid, hon menar att man får ha is i magen och låta det ta tid. Lärare B uttrycker ”Eleverna ska ju till gymnasiet och de kan ju vara roligt om inte allt är en repetition”. Lärare E o F anser att fördelen med att arbeta ämnesintegrerat är att se sakerna i ett sammanhang och inte som isolerade företeelser, nackdelen är att eleverna inte alltid ser ämnesintegreringen. Lärare E ser en annan nackdel, att de har krav uppifrån att bedöma eleverna i varje ämne det motverkar ämnesintegrering.

4.2.2 Reflekterande analys

Bildämnet i undervisningen främjar språkutveckling genom att eleverna använder sig av olika sinnen, se, höra och göra. Fördelarna med att använda bildämnet i undervisningen är att arbeta ämnesintegrerat gör att eleverna ser samband mellan bild och fakta, de lär i ett sammanhang och att eleverna lär med hela kroppen, de kommer ihåg vad de lärt sig länge. Nackdelen med att arbeta ämnesintegrerat med bildämnet i undervisningen är att det tar tid, en lärare uttrycker att eleverna ska läsa vidare på gymnasiet och allt behöver inte vara repetition. Finns det ingen baskunskap som eleverna ska ta med sig? Bara för att pedagogerna stimulerar inläringen med olika metoder och med olika sinnen ska väl inte kunskapen försvinna. Lär sig eleverna

mindre i ett ämnesintegrerat arbetssätt? En annan nackdel är att bedömningen blir svårare när det arbetas över ämnesgränserna.

4.3 Bilden i verksamheten

I denna kategori kommer frågeställningarna: *Hur använder du/ni bilden? Varför använder du/ni bilden i er undervisning? Passar detta arbetssätt alla elever? Motivera!* Frågeställningarna kommer att analyseras utifrån hur bildämnet speglar sig i verksamheten, hur ofta pedagogerna använder sig av bild och om detta arbetssätt passar alla elever.

4.3.1 Bildämnet i verksamheten

Lärare A arbetar alltid med bilden, den genomsyrar hela undervisningen, de arbetar med bilden för att förstärka inläringen och för att ge djupare förståelse. Lärare D instämmer och menar vidare att bilden i undervisningen skapar ett samband. Eleverna i bildklasserna är mer motiverade menar lärare A, lärare B anser att de har en tradition på skolan att kunna mycket. Lärare D menar att eleverna är mer motiverade, de är mer positiva till vad de ska göra och är mer nyfikna och frågar mycket. Lärare F poängterar att bilden används under bildlektionerna, men även för att illustrera till skrivuppgifter, i NO kan den användas till att teckna försök och bara skriva stöd ord. Eleverna kan få i uppgift att rita efter instruktioner på engelska eller svenska, det handlar inte bara om skriven text. Lärare E förklarar att de har storyline nu och i det temat spelar kreativitet stor roll. Eleverna blir enligt lärare E mer engagerade och delaktiga i undervisningen när det handlar om skapande, som lärare kan de känna att de missar saker eller inte riktigt hinner, men eleverna kommer aldrig att glömma sin karaktär som de har byggt upp. Lärare F menar även om de har skapat har de haft mycket språkinläring, de pratar engelska i temat. Vill eleverna något måste de försöka förklara det på engelska, lärare E o F ser båda två att det ger kvaliteter hos eleverna som har svårt att uttrycka sig med penna och papper. Olika elever är olika karaktärer med olika yrken och en av dem är trädgårdsmästare och de måste använda sig av de facktermer som de yrkena kräver. Eleverna anstränger sig verkligen att använda sig av sina nyvunna ord. De får ett sammanhang att lära sig i som böckerna inte kan ge, de har även muntliga presentationer av sina karaktärer och lärare F menar att de har nått målen för femte klass och det är bara hösttermin. Målet för storyline är att utveckla språket både skriftligt och muntligt, men de plockar även in bildmål och användning av olika metoder. Förra gången lärare E o F hade storyline plockade de in mål för samhällskunskap och geografi, ämnesintegrering. I lärare E o F arbetslag jobbar de för att varje elev ska känna sig trygg och komma till vilken lärare som

helst i arbetslaget. Detta genomför dem genom att ta varandras klasser ibland och att arbeta mycket tillsammans.

4.3.3 Ämnesintegration som språkutvecklare för alla

I ett ämnesintegrerat arbetssätt är det mer öppet detta passar inte alla, men både lärare E, F tror att de elever som känner att de är jobbigt utvecklas mer i ämnesintegrering än om de skulle ha suttit med böcker. Lärare E o F ville påpeka att de har fått mycket stöd uppifrån som gjort att de kan jobba ämnesintegrerat. Lärare A menar att deras profilklasser inte passar alla det måste finnas ett intresse från elevernas egen sida, men arbetssättet kan man ta till sig på alla nivåer. Lärare B samtycker att arbetssättet inte passar alla. Lärare C o D menar att arbetssättet passar alla förutsatt att eleverna är intresserade av att rita, måla och skapa, men man behöver inte lösa problem på samma sätt alltid. Att vara kreativ menar lärare C är att vara fri. Lärare A förklarar för att kunna gå i deras profilklasser måste eleverna söka in och det görs helst i trean men kan även göras upp till femman. Även om den nya lärarutbildningen skulle träda i kraft skulle lärare A o B fortsätta jobba ämnesintegrerat, lärare A menar att det ger mycket att jobba tvärvetenskapligt inom vetenskapen arbetar de tvärvetenskapligt och då anser lärare A att de kan göra det i skolan också. Lärare E o F känner båda två att pendeln är på väg över till ett strikt tänk igen att undervisa i ett ämne i taget. Lärare F menar att detta skulle bli tristare undervisning, de skulle nog arbeta ämnesintegrerat ändå, lärare E o F känner att fördelarna väger över. Lärare B ser positivt på den nya lärarutbildningen, det kan bli extra koll på att lärare lär sig sina läroplaner och kursplaner om de ska bli specialister inom sitt ämne. Lärare C menar att hon inte är utbildad i bild men undervisar ändå, har man en glöd för ämnet kan man förmedla redskapet till eleverna.

4.3.4 Reflekterande analys

Bilden genomsyrar hela undervisningen för att skapa ett samband som läroböcker inte kan ge och för att förstärka inläringen och ge djupare förståelse. Eleverna blir mer motiverade och engagerade i undervisningen. Arbetssättet passar inte alla, det måste finnas ett intresse för att teckna, måla och skapa. Trots detta anser två av pedagogerna att de elever som känner att det är jobbigt med detta arbetssätt att de utvecklas mer av ämnesintegrering än om de skulle undervisas traditionellt. Genom ämnesintegration blir det en individanpassad undervisning, det kan väl passa alla? I den nya lärarutbildningen står inget om ämnesintegration, men pedagogerna ser att fördelarna väger över så de kommer att fortsätta arbeta ämnesintegrerat med bildämnet.

5. Diskussion

Under denna kategori kommer jag att koppla ihop teorin med resultatanalysen och egna reflektioner med utgångspunkt i litteraturen.

5.1 Inläring och språkutveckling

Syftet med arbetet var att undersöka vad pedagoger anser vara kvalitativ undervisning och hur pedagoger ser på bildämnets betydelse för barns språkutveckling och inläring och hur det speglar sig i skolan. Resultatet från undersökningen visar att pedagogerna anser att bildämnet främjar språkutveckling och lärande genom att aktivera så många sinnen som möjligt. En lärare instämmer och påpekar att se, höra, göra är det bästa och helhets perspektivet, eleverna ser sambandet mellan bilden och fakta. Pedagogerna i undersökningen anser att kvalitativ undervisning är när de ger eleverna en helhet att arbeta tematiskt och ämnesintegrerat, att kunna förmedla kunskapen så eleverna kan göra den till sin egen och att ställa höga krav på både pedagogerna och eleverna. Undervisningen kopplas till målen och pedagogerna använder olika metoder och använder sig av alla sinnen, auditivt, visuellt, kinetiskt och taktilt, för att individanpassa undervisningen för att ge kvalité. Lindö (2002) menar för att få en god språkutveckling är bildspråket en nödvändig del. Berg och Cramér (2003) anser att minnet sitter i hela kroppen, av de flesta elever är kinestetiska inlärare. Elever får sällan utlopp för sin energi och har svårt att fungera i den vanliga skolmiljön. Jag anser att eleverna behöver använda sinnena tillsammans för att främja inläring och ta in ny kunskap, detta med stöd i Berg och Cramér (2003). Lärare B från undersökningen pekar mot att eleverna kommer ihåg kunskapen de lärt sig för de har lärt med hela kroppen och kunskapen har blivit deras. O'Toole (2006) menar att skolan inte följer forskningen kring hur barn lär. Jag anser utifrån intervjuerna att pedagogerna bjuder på stimulerande undervisning och försöker tillfredsställa elevernas behov. Både med olika metoder och med kreativa uppgifter, detta genom att arbeta med tema, ämnesintegrerat eller med bildskapande. Vygotskij (Bråten 2007) anser att bilden och konsten släpper fri energi. Lärare C anser att genom att vara kreativ är man fri.

I den gamla lärarutbildningen (SOU 1999:63) poängteras det att studenterna ska lära sig ett ämnesintegrerat arbetssätt och lärarstudenterna ska lära sig att ge eleverna i skolan en helhet genom att ämnesintegrera ämne, detta har uteblivit i den nya lärarutbildningen (SOU 2008:109) som förespråkar en professionalism inom ämneskunskaper. Även om den nya lärarutbildningen skulle träda i kraft skulle pedagogerna från undersökningen fortsätta jobba

ämnesintegrerat, det finns inte någonstans skrivet i den nya lärarutbildningen att lärare inte längre får ämnesintegrera, utan enbart om profession. Jag anser att om studenterna inte får pröva olika metoder på högskolan blir de inte trygga i att använda olika metoder ute i yrkeslivet, det kan möjligen bli en nackdel för ämnesintegration. Enligt O'Toole (2006) lär sig alla något hela tiden i samspel med sin omgivning, det kanske gör med stöd i resultatet av undersökningarna att lärare kan använda sig av metoder som de inte är utbildade att undervisa i. Lärare C menar att har man en glöd för ämnet kan man förmedla kunskapen till eleverna. Lärare A menar att det ger mycket att jobba tvärvetenskapligt inom vetenskapen arbetar de tvärvetenskapligt då kan de göra det i skolan också. Lärare B ser positivt på den nya lärarutbildningen för lärarna får lära sig läroplaner och kursplaner om de ska bli specialister inom sitt ämne. Johnson (2007) menar att för att uppnå bästa resultat hos eleven behöver undervisningen individualiseras. Jag anser att genom att individualisera och integrera ämnen passar undervisningen alla elever, arbetssättet kan vara mer motiverande än undervisning med bara läroböcker.

5.2 En helhet i verksamheten

Alla lärarna från intervjuerna påpekar värdet av ett ämnesintegrerat arbetssätt att eleverna ska lära i ett sammanhang, lärare C menar att eleverna ska kunna använda sina kunskaper utanför skolan, eleverna själva ska se värdet av kunskapen. Berggraf Sæbø (2009) menar att ämnesintegration ger en helhet. Vygotskijs (Bråten 2007) tankar om skapande och kreativitet är att barnen reder ut kaos och skapar samband mellan det teoretiska och praktiska. Detta förespråkar även Barnes (1994) dock påpekar han att bildämnet skall undervisas isolerat annars tas fokus från bilden, han menar att bildämnet inte är mer motiverande för inläring än någon annan lustfylld aktivitet. Lärare F poängterar att bilden används under bildlektionerna, men även för att illustrera till skrivuppgifter, i NO kan den användas till att teckna försöken och bara skriva stödord. De kan få i uppgift att teckna efter instruktioner på engelska eller svenska, det handlar inte bara om skriven text. Jag menar stöd i Svensson (1998) menar att det som krävs är olika metoder för olika barn. Lärare B o C menar att det är ett ansenligt jobb att individanpassa undervisningen men att alla vinner på det i slutändan. Vygotskij (Bråten, 2007) anser att elever bör uppleva sin egen kreativitet. Detta menar jag att man kan göra genom att pröva olika metoder. Trots alla bra utlåtanden från lärarna jag intervjuat påpekar de allihop oberoende av varandra att arbeta ämnesintegrerat inte passar alla elever. Lärarna är medvetna om att de krävs olika arbetssätt för olika elever. Jag anser att provar läraren nya metoder för att nå alla eleverna kan väl arbetssättet passa alla. Svensson (1998) menar att

nackdelen med användandet av olika metoder för att nå inläring kan vara om läraren tror att alla metoder ska fungera lika på alla elever. Hon menar närmare att fysisk aktivitet indirekt kan öka motivationen och inläringen förmågan. Berggraf Sæbø (2009) anser att en varierad undervisning motiverar mer än en ensidig undervisning som gör att eleverna tappar intresset. Enligt Carlgren & Marton (2004) ska undervisningen vara varierad för att spegla vårt föränderliga samhälle, det förespråkar även Malmström (2006). Lpo 94 (Utbildningsdepartementet) poängterar att eleverna skall förberedas att verka i vårt samhälle. Jag hävdar med stöd i undersökningens resultat att en varierande och ämnesintegrerad undervisning gör eleverna engagerade och motiverade att lära och utvecklas. Johnson (2007) anser att estetisk undervisning framhäver värdet med att arbeta integrerat med konst, inkluderat musik, visuell konst och historieberättande genererar en bredare kunskap som är kritisk när det kommer till själv motivation och engagerat lärande.

Berg och Cramér (2003) anser att ämnen som utsöndras vid stress bryter ner nervceller medan rörelse skapar nya nervbanor och främjar därför inläring De som rör på sig har bättre koncentrationsförmåga och får bättre betyg i skolan och används vid läsinläring. Svensson (1998) menar att de som forskar kring om rörelse främjar inläring är ofta inte vetenskapligt skolade och är därför inte alltid tillförlitliga. Samtidigt menar Svensson att fysisk aktivitet kan indirekt motivera och vara psykiskt positivt för både barn och vuxna. Jag anser att om fysisk rörelse är genom bildskapande eller genom att gå ut och sparka boll, om det ökar motivationen anser jag att de kan främja inläringen. Genom att det kan motivera och göra att eleverna blir mer positivt inställda till inläring. Enligt Berggraf Sæbø (2009) ökar kreativiteten hos de elever som får arbeta med skapande vilket i sin tur ökar deras motivation. Lindö (2002) anser att det finns flera olika pedagogiska inriktningar som använder sig av rörelse och motorik träning i form av bildskapande och musik, dans, vilket de menar är stimulerande för kroppen. O'Toole (2006) menar att vi lär med alla våra sinnen kognitivt, emotionellt och psykiskt, mycket genom leken och de estetiska ämnena. Lpo 94 (Utbildningsdepartementet) poängterar att skapande arbete och lek är väsentliga delar i skolans undervisning. Resultaten från undersökningen pekar mot att eleverna lär med alla sinnen, lär med hela kroppen detta gör att de kommer äga sin kunskap. De kommer att komma ihåg vad de lärt sig. Pedagogerna från undersökningen menar att elever är mer motiverade när inläringen sker med alla sinnen, de ser ett samband.

5.3 Språkutveckling

Pedagogerna från undersökningen trycker på en viktig punkt nämligen att bilden i undervisningen skapar en djupare förståelse. Eleverna blir mer motiverade av att arbeta med bilden i undervisningen, de blir mer engagerade och motiverade att lära. Det ger ett positivt intryck anser jag och eleverna får ett lustfyllt lärande. Lpo 94 (utbildningsdepartementet) poängterar att skolan skall bidra med ett lustfyllt lärande. Även Lindö (2002) anser lust och trygghet ger god inläring, hon uttrycker ”varm och ömsesidig social samvaro”. Vilket jag tolkar som social trygghet. Jag menar att en trygg skola är en bra skola, eleverna ska kunna känna att de är trygga i skolan. Det blir en mer avslappnad miljö som i sin tur kan generera positivare elever, vilket kan ge bättre språkutveckling. Vygotskij (Bråten 2007) menar att det som är viktigt för elevers utveckling är elevens närmaste utvecklingszon, det man kan genomföra i tillsammans med en kunnig kamrat idag, genom socialt samspel, kan eleven klarar av själv i morgon. Pedagogerna från undersökningen anser att genom varierad undervisning med olika metoder ger det eleverna en helhet och en språkutvecklande undervisning. Detta får stöd i litteraturen av Svensson (1998) som menar att en bra språkutvecklande undervisning är varierad. Jean Piaget och Lev Vygotskij (Arnqvist, 1993) menar att genom kommunikation och samspel med andra utvecklas språket. Eubanks (1997) anser att det visuella språket konst och bild kan gynna språkutvecklingen. Lärare och konstlärare har upplevt att partnerskap mellan bild och språk är gynnsamma för båda lärarna på grund av att eleverna lär sig avkoda konsten är en förberedelse inför skrivträning.

5.4 Metoddiskussion

Resultatet och tillvägagångssättet av undersökningen hade kunnat ge ett annat utfall om jag hade genomfört observationer för att komplettera intervjuerna. Intervjuerna spelades in på diktafon för att få ett så tillförlitligt material som möjligt, materialet lyssnades av och antecknades. Observationer hade kanske kunnat ge ett annat utfall för att inte bara höra vad pedagogerna anser utan också se hur de går tillväga, med tanke på att pedagogerna hade svårt att förklara hur de gjorde med praktiska exempel. Urvalet har spelat stor roll för mitt resultat, jag valde att enbart ta kontakt med pedagoger som jobbade aktivt med bildämnet. Detta för att få svar på varför bilden kan främja inläring och språkutveckling. Tyvärr kom inte det direkt fram av intervjuerna, men indirekt. Pedagogerna verkar ha svårt att motivera varför de planerar som de gör. Detta är kanske svårt för att de använder olika metoder, det blir mer en planering över vad som ska göras och läras inte hur det ska göras. Genom att intervjua pedagoger som inte arbetar aktivt med bilden hade de kunnat belysa en annan sida.

5.5 Slutsats

Min problemformulering har besvarats på två olika sätt. Den empiriska delen utifrån de sex intervjuerna pekar mot att bilden och skapandet bidrar till främjad språkutveckling och motiverar eleverna. Kvalitativ undervisning är när pedagogerna ger eleverna en helhet att arbeta tematiskt och ämnesintegrerat, att kunna förmedla kunskapen så eleverna kan göra den till sin egen och att ställa höga krav på både pedagogerna och eleverna. Undervisningen kopplas till målen och pedagogerna använder olika metoder för att individanpassa undervisningen för att ge kvalitet. Litteraturen visar fördelar och nackdelar för bilden i undervisningen. Den slutsats som jag kommit fram till med grund i litteraturen och i den empiriska undersökningen är att bildens betydelse för barns språkutveckling ligger hos barnen. Arbetssättet passar inte alla, olika metoder för olika barn, en individanpassad och varierad undervisning främjar språkutveckling. För vidare forskning kan det genomföras observationer som komplettering till intervjuerna, även att urvalet av pedagoger kan förändras genom att inte bara välja pedagoger som medvetet arbetar med ett ämnesintegrerat perspektiv. Nya forskningsfrågor kan vara hur ser pedagoger på en individanpassad undervisning i skolan?

6. Sammanfattning

Uppsatsens syfte var att ta reda på vad pedagoger anser att kvalitativ undervisning är och hur de ser på bildämnets betydelse för barns språkutveckling och inläring och hur detta speglar sig i skolan. Undersökningen fokuserar på åldrarna 9-12 år. Intervjuerna gjordes på sex pedagoger på två grundskolor i Skåne. De besvarade frågor utifrån sin syn på bildämnets betydelse för språkutveckling, vad kvalitativ undervisning var för dem och hur de använde bilden i ämnesövergripande arbetsmetoder. Resultatet av intervjuerna visade att pedagogerna ansåg att bilden var betydelsefull för barns språkutveckling för att få ett sammanhang och kvalitet i undervisningen. Pedagogerna anser att kvalitativ undervisning är när de ger eleverna en helhet att arbeta tematiskt och ämnesintegrerat, pedagogerna använder olika metoder, för att individanpassa. Slutsatsen av arbetet är att det finns både för- och nackdelar med att integrera bilden och skapandet i undervisningen. Det beror helt på vilka elever som man undervisar, alla metoder är inte för alla elever, en individanpassad och varierad undervisning främjar språkutveckling.

7. Litteraturförteckning

Arnvist, A. (1993). *Barns språkutveckling*. Lund: Studentlitteratur.

Barnes, Rob (1994). *Lära barn skapa: kreativt arbete med barn*. Lund: Studentlitteratur

Berg, L och Cramér, A. (2003). *Hjärnvägen till inläring – Rörelser som sätter hjärnan på spåret*. Finland: WS Bookwell.

Berggraf S□bø, A. (2009). Kunst og kultur i oppl□ringen. [elektroniskt] Laddades ner 2009-10-10. Kl.12.15. <http://udir.no/Rapporter/Kunst-og-kultur-i-opplaringen/>

Bråten, Ivar (red.). (2007). *Vygotskij och pedagogiken*, Malmö: Studentlitteratur.

Carlgren, I & Marton, F. (2004). *Lärare av i morgon*. Kristianstads förlag AB.

Dewey, J. (2005). *Individ, skola och samhälle*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur.

Eubanks K, P. (1997) Education, Historical, Philosophical, and Psychological perspectives. *Art is a visual language*. Champaign Ill University of Illinois.

Johnson L, H. (2007) Early child development and care. *Aesthetic experience and early language and literacy development*. City university of New York.

Lindö, R. (2002). *Det gränslösa språkrummet Om barns tal- och skriftspråk i didaktiskt perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Läroplaner för det obligatoriska skolväsendet och de frivilliga skolformerna: Lpo 94 : Lpf 94. (1994). Stockholm: Utbildningsdep.

Patel, R och Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur.

SAOL13 (2006), Svenska Akademiens ordlista över svenska språket (13: e uppl.): Nordstedts

Ordbok.

Svenska Språknämnden. (2008), Svenska skrivregler. Stockholm: Liber.

Svensson, A-K.(1998). *Barnet, språket och miljön*. Lund: Studentlitteratur.

Trost, J. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Utbildningsdepartementet.(1999). *Att lära och leda. En lärarutbildning för samverkan och utveckling*. Lärarutbildningskommitténs slutbetänkande, SOU 1999:63. Stockholm: Norstedts förlag.

Utbildningsdepartementet.(2008). *En hållbar lärarutbildning. Betänkande av Utredningen om en ny lärarutbildning*. SOU 2008:109. Stockholm: Edita Sverige AB

Vetenskapsrådet(Senastuppdaterad:2009-10-27)[elektronisk]

<http://www.codex.uu.se/forskningmanniska.shtml> (2009-12-06)

Bilaga 1

- Vad är kvalitativ undervisning för er? Hur arbetar du/ni för att uppnå det?
- I vilken utsträckning hur ofta och hur mycket arbetar ni med bildämnet? Motivera!
- Främjar bildämnet i undervisning elevens lärande och språkutveckling? Motivera!
- Vad upplever du/ni är fördelar och nackdelar med bildämnet som språkutvecklande redskap?
- Hur använder du/ni bilden?
- Varför använder du/ni bilden i er undervisning?
- Passar detta arbetssätt alla elever? Motivera!